

NOVIOCACTUM

Digitale nieuwsbrief van de afdeling Nijmegen van

Succulenta

Jaargang 9 nummer 5, mei 2024

Espositoa frutescens, bestoven door Geoffroys bladvleermuis (*Anoura geoffroyi*), die wordt gelokt door de haren van het cephalium.

Blog In defense of plants. *How a cactus from the Andes may be using hairs to attract its bat pollinators*, 20 Januari 2020

Foto: Merlin Tuttle's bat conservation (<https://www.merlintuttle.org>)

Afdeling
Nijmegen

succulenta

Koninklijke Nederlandse vereniging van liefhebbers
van cactussen en andere vetplanten

SAMENSTELLING BESTUUR VAN DE AFDELING NIJMEGEN

Theo Heijnsdijk 0487 – 542704
voorzitter th.heijnsdijk@gmail.com

Johanna Jongekrijg 06-30426230
penningmeester johannajongekrijg@gmail.com

Riet Maessen 024 – 3440425
secretaris rietmaessen@xs4all.nl

REDACTIE NOVIOCACTUM

Ben Groen 06– 50996256
 legroen28@gmail.com

Contributie: € 20,- per jaar (huisgenootleden € 10,- per jaar)

Bankrekening NL12ABNA0805932216 t.n.v. J. Jongekrijg en/of
T. Heijnsdijk

Bijeenkomsten:

Wijkcentrum De Schakel, Archimedesstraat 9, 6533 MA Nijmegen

De 2de dinsdag in de maand behalve juni-augustus. Aanvang 19.30 precies.

Agenda

14 mei bezoek bij Andre van Zuijlen, Hoefstraat 9, 5345 AM Oss

8 juni bezoek Meise, rondleiding succulentenafdeling door Thomas Cammaerts

11 juni kasbezoek Theo Heijnsdijk, Maasdijk 11,6629 KD Appeltern

Er is cactusvoeding te koop bij Johanna. S.v.p. van te voren bestellen via WhatsApp.

Peters Professional Combi-Sol 6-18-36 + 3 MgO + Te
Samenstelling:

6%	Stikstof Totaal (N) Nitraatstikstof NO ₃ N
18%	Fosforzuuranhydride P ₂ O ₅
36%	Kaliumoxide K ₂ O
3%	Magnesiumoxide MgO
0,25%	IJzer Fe DTPA gechelateerd
0,06%	Mangaan Mn EDTA gechelateerd
0,02%	Borium B
0,015%	Koper Cu EDTA gechelateerd
0,010%	Molybdeen Mo
0,015%	Zink Zn EDTA gechelateerd

Alles in wateroplosbare vorm.

Toepassing: 1 gram per liter gietwater.

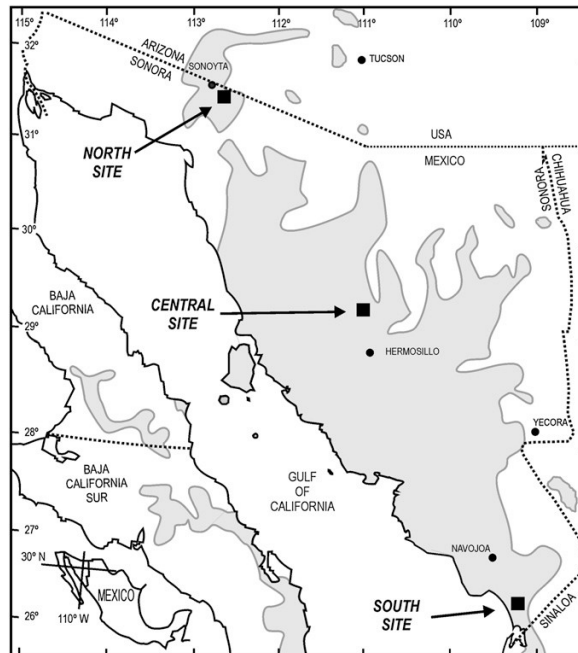
€ 1,00 per zakje van 200 gram

Redactioneel

Bestuiving

In de vorige Noviocactum werd het bestuivingsproces van *Ceropegia* onder de loupe gelegd. Was wel nodig met die kleine vliegjes. In dit nummer wordt ingegaan op de bestuivingsstrategieën van een zuilcactus. Experts zijn van mening dat vleermuizen belangrijke bestuivers zijn van nachtbloeiende cactussen. In het *American Journal of Botany* 97(12): 2020–2030. 2010 stond het resultaat van een onderzoek waarbij de hypothese werd onderzocht of zuilcactussen van de droge tropen van hun bestuiving afhankelijk zijn van vleermuizen, terwijl soorten van de droge subtropen afhankelijk zijn van andere bestuivers. De hypothese werd getest bij de wijd verspreide *Stenocereus thuberi*. Dit is een soort die zowel dag- als nachtbestuivers aantrekt en afhankelijk is van kruisbestuiving.

De fraaie witte bloemen van *Stenocereus thuberi* geuren heerlijk. Als er meerdere bloemknoppen zijn aan een plant, gaan die tegelijk open. Om het gewicht van de vleermuis te houden zijn de bloemen stevig van bouw. De vraag in deze studie was: verschillen de populaties in bestuivers. De bloemen gaan open tussen 20.30 en 22.00 en 50 % sluit bij of na zonsopgang. De noordelijk populaties sluiten hun bloemen voor 50 % tussen 6.30-10.00 en de zuidelijke om 8.30. De bloemsluiting in de centrale populaties is voor 50 % om 8.00. De noordelijke en centrale populaties werden vooral bestoven door de nectaretende vleermuis *Leptonycteris curasoae*, deze vleermuis was vaak in de zuidelijke populaties afwezig. Pijlstaartvlinders waren 's nachts secundaire bestuivers in de noordelijke en centrale populaties. In de zuidelijke populaties waren de vlinders de hoofdbestuivers. De meest effectieve bestuivers overdag waren de kolibries die vooral bij de zuidelijke populaties de bloemen bezochten en in de noordelijke populaties vrijwel afwezig waren.

Het verspreidingsgebied van *Stenocactus thurberi* is gearceerd

De centrale populaties werden zowel door kolibries als vleermuizen bezocht. Het komt er dus op neer dat de bloemen overdag en 's nachts door verschillende groepen worden bezocht die elkaar aanvullen. De bloembezoekers overdag droegen significant meer bij aan de bestuiving dan de nachtbezoekers bij de zuidelijke populaties. In de centrale en noordelijke populaties waren juist de nachtbezoekers belangrijk.

Ben Groen

Van de voorpagina

Espostoa frutescens, bestuiving door Geoffroys bladveermuis (*Anoura geoffroyi*)

Espostoa frutescens is een prachtige zuilcactus die groeit tussen 500 en 2000 m hoogte in de Ecuadoraanse Andes. Net als andere cactussen die op grote hoogte groeien is deze cactus bedekt met een dichte laag van dekharen (trichomen). Deze haren hebben een belangrijke functie in deze bergen door het cactuslichaam te beschermen tegen oververhitting, koude winden en uv straling. De haren van het cephalium van *Espostoa frutescens* hebben daarnaast de eigenschap om ultrasone geluidsfrequenties in het 90 kHz gebied te absorberen. De belangrijkste bestuiver van *Espostoa frutescens*, Geoffroys bladveermuis blijkt ultrasoon geluid uit te zenden rondom 90 kHz. De gewone haren van de cactus reflecteren dit ultrasoon geluid, maar het cephalium absorbeert het ultrasoon geluid voor een groot deel. Het geluidsniveau van het cephalium is hierdoor minder dan elders op de cactus en de vleermuis maakt hier gebruik van. De cactus helpt via de echolocatie de vleermuis om de bloemen te vinden en vergroot de kans op kruisbestuiving.

Ben Groen

Verslag bijeenkomst 9 april; “planten op tafel”.

11 leden, met de latere aankomst van Mireille 12 leden.

Na opening door Theo vertelt Jac over het ziekteverloop van Gerard. Hij is inmiddels opgenomen in een verzorgingshuis in Millingen aan de Rijn. Truus gaat mogelijk kleiner wonen. In elk geval wonen ze nu weer samen wat dichterbij elkaar.

Riet leest de binnengekomen mail met een vraag over echinocereussen voor en ze zal beantwoorden dat deze persoon maar eens bij ons op een avond moet binnenlopen.

Theo zegt dat de Dymoprinter die etikettenlabels kan “printen” geleend kan worden; het is namelijk een bezit van onze afdeling.

Dan “planten op tafel”.

Voor Jan Braks staat een grote *Mammillaria bombycina* (Theo vermoed iets anders) op tafel. Hij vertelt hoe hij in bezit van deze “wonderlijke” plant is gekomen. Hij heeft hem onlangs opgehaald na een vraag die binnenkwam bij de landelijke vereniging van een vrouw uit Westervoort. Haar man was onlangs in een verpleeghuis is opgenomen, en zelf kon ze niet goed meer voor de plant zorgen. Ze hadden de plant in 1964 gekregen en toen al was de plant 10 a 15 jaar oud. Nu dus meer dan 70 jaar oud! Jan heeft er een gezellige middag aan overgehouden. Nu stond hij bij ons op tafel in bloei, maar volgens de schenkster had hij nog nooit eerder gebloeid. Hoe nu deze plant te verpotten? Diverse ideeën werden aangedragen. Ik wens Jan succes er mee! Het zal niet meevallen. Behalve deze plant kwam Jan thuis met 6 mooie cactussen.

Threes heeft een paar zielige plantjes meegebracht en de zaal is van mening dat ze die beter weg kan gooien. Ook nog een scheut van een epiphyllum (die ondergetekende mee naar huis neemt en die worteltjes heeft gekregen aan de verkeerde kant.

Jac heeft 2 plantjes meegenomen: beide herinneren hem aan een droevig verhaal. De ene plant is alleen nog maar een skelet maar toch een herinnering aan een overleden vriend. De andere is een *mammillaria gracilis*: het “lijfje” kreeg 2 oortjes en 1 neusje en werd “beertje” genoemd. Nu krijgt hij volop “bolletjes.”

Willem heeft stekjes meegebracht van *Euphorbia platyclada* en van Curaçao zaden van de zwarte mangrove boom.

Ben heeft diverse planten met een verhaal. Een *aeonium* uit de botanische tuin van Berlijn en een foto van deze plant uit de tuin van Berlijn staat ook in het fotoboek van Marco Cristini; het gaat over een *aeonium saundersii* met wat Ben “rozetknopjes” noemt. De plant staat nu op bims en Ben vraagt wie er ervaring heeft met bims. Wel voeding geven!.

Verder een *gibbaeum* die atypisch groeit

Dan 2 kleine palmen; zelf gezaaid van zaad uit de palmentuin van Puerto da la Cruz, bezocht in 2023.

Plantjes nu ongeveer een jaar oud. (Zie foto)

Na de koffie gaat Riet verder: de kleine nieuwe scheuten aan de *agave* verschaftii zal ze de volgende keer meebrengen voor de weggeef.

Johanna *had* een mooie *Euphorbia susannae* maar de mieren hebben de wolluizen verplaatst en na met bladglans bespoten te hebben is de plant nu bruin.

Er komen wat alternatieve ideeën op tafel zoals bv spuiten met WD40 of 1dl kaneel met 4 dl kokend water, af laten koelen en dan aanstippen (voor bv wolluis)

Een *Tylecodon paniculata* die ze in de lente afgesneden had loopt nu weliswaar weer uit maar toch zitten er weer “blaasjes” in het blad. Bacterie? Virus? Gallen?

Dan voor de show wat planten die ze onlangs bij Ubink heeft aangeschaft en verder oa ook nog een mooie knol met grijze bladeren: een *Sinningia leucotricha*.

Lieda bracht o.a. een *Gymno* in een terracotta potje mee. De plant is niet dood maar het advies is toch dat ze wel wat meer water zou moeten geven. Een mooie kleine *agave*, een zelf gezaaide *Thelocactus* uit 1999, ook in 199 gezaaide *strombocactus disciformis*, een *hildewinteria aureispina-cristata*, een *copiapo* en een “Jan-Pereboom-cactus”: een *ferocactus*.

Mireille bracht o.a. 2 *pelargoniums* mee, een *senecio*, een *cissus tuberosa* en kleine *gasteria*'s voor de weggeef.

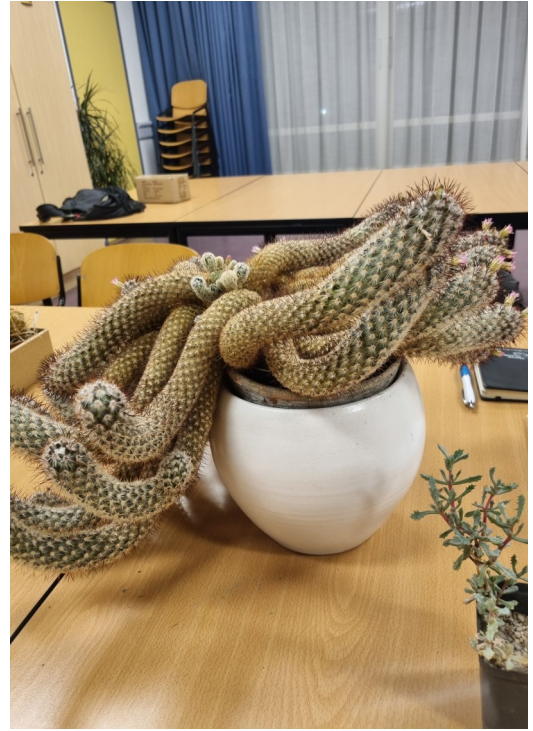
Theo, als laatste had vooral “nostalgie” planten meegenomen. Een plant van Ludwig: *Echinofossulocactus guerraianus*. De *Ariocarpus retusus* van Kees van Elk. Een plant van Jan Clappers, van Jo Suilen en Piet Giepmans.

En hierna was het 10 uur: tijd om naar huis te gaan. Wederom een gezellige avond.

Riet Maessen

De ariocarpus retusus van Kees

De te verpotten mammillaria van Jan

De palmen van Ben

De planten van Lieda

Foto's van Riet

Verhuizing

Met heel veel pijn in mijn hart ,maar toch met een goed overwogen besluit, gaan bijna de helft van mijn planten verhuizen naar de plek waar ik nu woon.

Mijn mooie kas wordt als onze Gerrit Melissen de overgebleven planten heeft gehaald verkocht. Helaas kon ik zelf niet alleen de planten verplaatsen. Toen besloot ik om hulp te vragen van mijn cactus vrienden.

Spontaan boden Johanna en Ben en Theo hulp aan.

Dus vrijdag 22 maart was het zover.

Eerst even koffie en toen aan de slag .het sterke geslacht nam de grotere planten, Johanna en ik maakte

de dozen vol met de kleinere.

O toen kwamen er herinneringen naar boven zoals :deze heb ik al zo lang ,en deze heb ik zelf gezaaid ,en deze heb ik gekregen van....en zou ik die ook meenemen?

De plant waar ik eerst over twijfelde (de ferocactus van wijlen Jan Pereboom)75 jaar oud .moest toch

Ben en Theo plaatste hem in een krat en toen samen sjouwen .ook de grote Euphorbia.....die Ben liefdevol omarmde zodat ze moest huilen en haar witte sap liet zien ging mee.

Planten van Jo Suilen en Jos Sweere zaten er ook bij.

We hebben 4 keer moeten rijden met twee auto's Ze zijn goed overgekomen en het word gezellig in het kleine muurkasje. Ik ben heel blij dat ik dat kasje mag gebruiken, anders had ik niks gehad.

Zo kan ik toch nog mijn hobby voortzetten. Toen werd het tijd voor een broodje, de Lidl zit bij mij aan de overkant ,dus gingen Johanna en ik lekkere verse broodjes halen en samen hebben we gegeten en nog wat nagepraat.

Ik was superblij met de hulp en bedank hen nogmaals.

Ik heb de planten de volgende dag gesorteerd en goed neergezet ,heerlijk bezig geweest .Ik hoop dat de foto,s goed overkomen ,zodat jullie er een beeld bij hebben. En dat de planten ook hier weer goed mogen gedijen.

Foto Lieda

Foto Lieda

Foto Lieda

Foto Johanna

Een leuke bijkomstigheid: Ik heb op 22 april de kas verkocht op marktplaats en de koper is er erg blij mee We hadden een leuk gesprek gehad en hij houdt ook van cactussen, helaas komt hij niet bij de club want hij woont in Goes. Hij zal wat werk hebben de kas te demonteren, maar dat is te doen en dan krijgt de kas een mooie plek in zijn tuin.

Lieda Dekker